

N:o 44.

Ank. till Riksd. kansli den 15 mars 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition i fråga om villkoren för tillgodonjutande af Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag beviljade låneförmåner.

(R. A.)

Med anledning af en utaf Kongl. Maj:t till 1897 års Riksdag aflåten proposition medgaf Riksdagen, att det lånebelopp, som af det Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag förut beviljade statslån vid slutet af år 1897 vore oguldet, finge genom nytt låneunderstöd, att anvisas till utgående från riksgäldskontoret, höjas till högst 2,600,000 kronor, under förbehåll att bolaget vid 1897 års slut till riksgäldskontoret inbetalade all upplupen s. k. öfverränta och att det nya låneunderstödet, som icke finge öfverstiga 620,000 kronor, användes för jernvägens ombyggnad till normalspårig i enlighet med af Kongl. Maj:t faststald plan, äfvensom under vilkor i öfrigt, att från och med år 1898 erlades en annuitet af fem procent af hela lånebeloppet, deraf först skulle beräknas fyra procent ränta å oguldna kapitalet och återstoden utgöra afbetalning, att, om förfallet inbetalningsbelopp ej erlades i föreskrifven ordning, derå

skulle gäldas ränta efter fem för hundra årligen, till dess samma belopp inbetalades, samt att bolaget skulle hafva före 1897 års utgång till riksgäldskontoret aflemnat ej mindre särskild säkerhetsförbindelse för behöriga användandet af det nya lånebeloppet, än äfven i utbyte mot den in-teckning i jernvägen, riksgäldskontoret innehade, en af bolaget utfärdad förbindelse å hela det ökade låneunderstödet, in-tecknad i jernvägen och åtnjutande sådan rätt, att den efter förstnämnda in-tecknings dödande egde förmånsrätt till betalning ur jernvägen framför hvarje annan fordran hos bolaget. Detta Riksdagens beslut, som uti skrifvelse den 30 april 1897 meddelades Kongl. Maj:t, blef den 14 maj 1897 af Kongl. Maj:t godkändt, i hvad detsamma afvek från Kongl. Maj:ts proposition i ämnet.

Af statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 21 nästlidne februari, hvilket protokoll fogats vid en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (n:o 60), inhemtas, att styrelsen för Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag i en till Kongl. Maj:t ingifven skrift — med bifogande af utdrag af protokollet vid fullmäktiges i riksgäldskontoret sammanträde den 13 sistlidne januari, utvisande, att fullmäktige, efter det bolaget till fullgörande af de sålunda föreskrifna villkoren för åtnjutande af det förhöjda låneunderstödet dels före 1897 års utgång till riksgäldskontoret inbetalt all till årets slut upplupen öfverränta å förfallna annuitetsbelopp af bolagets förutvarande statslån, hvaraf vid nämnda tidpunkt återstod oguldet tillsammans 2 millioner kronor, äfvensom aflemnat förbindelse rörande behöriga användandet af det nya lånebeloppet, 600,000 kronor, dels ock den 11 nästlidne januari ingifvit skuldförbindelse å hela det ökade låneunderstödet, 2,600,000 kronor, in-tecknad i bolagets jernväg med den af Riksdagen åskade förmånsrätt, genom beslut ofvannämnda 13 januari, då i det för riksgäldskontoret gällande reglemente såsom villkor för tillgodonjutande af den Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag beviljade förhöjning i bolagets förutvarande statslån stadgats, bland annat, att bolaget skulle hafva före 1897 års utgång till riksgäldskontoret aflemnat en i bolagets jernväg in-tecknad förbindelse å hela det ökade låneunderstödet, men sådan förbindelse till riksgäldskontoret inkommit först den 11 januari detta år, funnit sig förhindrade att ut-anordna det begärda nya lånebeloppet, för hvars utbekommande bolaget befunnits hafva i öfrigt uppfyllt stadgade villkor — anhållit, att Kongl. Maj:t måtte, efter framställning till Riksdagen, der så funnes nödigt, förklara den omständigheten, att in-tecknade förbindelsen först den 11 januari 1898 inkommit till riksgäldskontoret, icke utgöra hinder för bolaget att

få tillgodonjuta de låneförmåner, som enligt Kongl. Maj:ts beslut den 14 maj 1897 medgifvits bolaget.

Till stöd för sin framställning hade bolaget anfört, att förbindelsen å hela det ökade låneunderstödet, som utfärdats den 12 november 1897, redan den 22 i samma månad för intecknings erhållande inlemnats till Jönköpings rådstufvurätt; att dervid af vederbörande i rådstufvurätten meddelats, att, som uttryckligt beslut om inteckning icke, såvidt de föredda handlingarna utmärkte, blifvit af bolagets delegare å bolagsstämma fattadt, inteckning sannolikt icke kunde i ärendets så beskaffade skick af rådstufvurätten meddelas; att styrelsen, som af erfarenhet från ett föregående liknande fall saknat skäl antaga en strängare tillämpning af hithörande lagbestämmelser, än som vid anmärkta äldre fall egt rum, följaktligen sett sig nödsakad sammankalla bolagets delegare till urtima bolagsstämma, som, med hänsyn till bolagsordningens stadgande om kungörelse i allmänna och ortens tidningar minst en månad derförut, icke kunnat hållas förrän den 27 sistlidne december; att bolagsstämmans beslut om inteckningen genast justerats och samma dag afgått till Jönköping, för att, såsom ock skett, vid rådstufvurättens nästa sammanträde jemte öfriga till ärendet hörande handlingar föredragas; samt att det för bolaget, som redan vidtagit omfattande arbeten och andra åtgärder för ombyggnaden, vore en bjudande nödvändighet att snarast möjligt bekomma det beviljade förhöjda låneunderstödet.

Fullmäktige i riksgäldskontoret, hvilka genom remiss lemnats tillfälle att yttra sig i detta ärende, hade uti afgifvet yttrande af den 10 nästlidne februari anfört att, då af hvad bolagsstyrelsen upplyst syntes framgå, att det försenade ingifvandet af den intecknade skuldförbindelsen berott på omständigheter, dem styrelsen saknat anledning förutse, och då de af Kongl. Maj:t och Riksdagen för det förhöjda låneunderstödet åtnjutande föreskrifna villkor i öfrigt blifvit af bolaget uppfyllda, fullmäktige ansåge giltiga skäl förefinnas för aflåtande till Riksdagen af proposition i det af bolagsstyrelsen angifna syfte.

Efter det föredragande departementschefen, på grund af hvad sålunda förekommit, och då endast det något försenade ingifvandet till riksgäldskontoret af ifrågavarande skuldförbindelse icke billigtvis syntes böra föranleda dertill, att bolaget skulle gå förlustigt förmånen att komma i åtnjutande af det bolaget beviljade förhöjda låneunderstöd, hemställt, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen göra framställning i ämnet, har Kongl. Maj:t, med bifall härtill, nu föreslagit Riksdagen medgifva,

att den omständigheten, att det i Riksdagens skrifvelse den 30 april 1897 stadgade vilkor för tillgodonjutande af den Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernvägsaktiebolag beviljade förhöjning i bolagets förutvarande statslån, att bolaget skulle hafva före 1897 års utgång till riksgäldskontoret aflemnat en i bolagets jernväg in-tecknad förbindelse å hela det ökade låneunderstödet, icke blifvit förr än den 11 januari 1898 fullgjordt, måtte förklaras icke utgöra hinder för bolaget att komma i åtnjutande af de bolaget genom Riksdagens berörda skrifvelse beviljade låneförmåner.

Statsutskottet, som vid detta Kongl. Maj:ts förslag icke haft något att erinra, hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 mars 1898.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.